

Βιβλιογραφία

- FLACELIERE R., La vie quotidienne en Grèce au siècle de Périclès, Παπιοί 1959
GOULD J., «Law, Custom and Myth: Aspects of the Social Position of Women in Classical Athens», JHS 100 (1980), σελ. 38 κ.ε.
HERFST P., Le travail de la femme dans la Grèce ancienne, Νέα Υόρκη 1979
MOSSE CL., «L' idée du travail dans l' antiquité», Le travail en Grèce et à Rome, Παπιοί 1962, σελ. 44-50.

Official Professions / Functions of a Woman in Ancient Athens

A.-F. Antoniou

The Athenian woman of the fifth century practices a profession, only in case of great need. However, before examining briefly the structure of the Athenian society, it would be useful to define woman's position in it. The working women of the fifth century Athens are usually widows or others with economic problems or immigrants with need to work to earn their own and their families living or, finally, slaves.

We classify professions in purely male, although common for men and women and in exclusively female; we deal with the last classification.

The seclusion of women in their house and their deprivation of essential political and social rights are also reflected on the professional sector. The professional occupation of women is a rare phenomenon that creates, as a rule, a negative social attitude towards these women. The fact that professions exclusively for women do exist could be considered as an important exception to the forementioned rule that deserves a specific analysis and study.

Nurse for children, mid-wife and match-maker are the proper female occupations. A typical trait of all three occupations is their functional character.

As regards the nurse and the mid-wife the importance of the functional character of their profession is reinforced by various evidence, which presents them as most respected persons who enjoyed high esteem in the Athenian society. The match-maker, on the contrary, because of the bad reputation she had in general, probably was not a quite favorable and respectable person.

Το ένδυμα και ο καλωπισμός

Καθοριστικό για τη μορφή του αρχαίου ελληνικού ενδύματος υπήρξε το σχήμα και το μέγεθος του αργαλειού: ορθογώνια κομμάτια υφασμένα από τις γυναίκες στερεωνόνταν στο σώμα με ζώνες, πόρτες, καρφίτσες. Η «μόδα» στην αρχαιότητα είχε αργή εξέλιξη, σχεδόν ανεπαίσθητη. Ο Ηρόδοτος διηγείται για την αλλαγή στο γυναικείο ένδυμα των Αθηναίων ότι κάποτε η Αθήνα και η Αίγινα ήρθαν σε ρήξη και ο αθηναϊκός στρατός εξολοθρεύτηκε. Ο μόνος που επέζησε ήταν ο αγγελιοφόρος που έφερε το νέο στην Αθήνα. Όταν οι γυναίκες πληροφορήθηκαν το θάνατο των αντρών, των αδελφών και των γιών τους, τράβηξαν τις καρφίτσες από τα φορέματά τους και σκότισαν τον αγγελιοφόρο. Για να τιμωρηθούν λοιπόν οι γυναίκες και να μην επαναληφθεί παρόμοια πράξη, οι Αθηναίκες δεν ξαναφόρεσαν το δωρικό πέπλο που στερεωνόταν με καρφίτσες αλλά τον ιωνικό χιτώνα. Αν κρίνει κανείς από τις απεικονίσεις σε αγγεία, ο ιωνικός χιτώνας φορέθηκε στην Αθήνα γύρω στα μέσα του 6ου αι. π.Χ. Στην

πραγματικότητα όμως, η αλλαγή αυτή στο ένδυμα οφείλεται στο γεγονός ότι η Αθήνα είχε πλουτίσει κι ότι ο χιτώνας που ήταν ρούχο «εισαγωγής» από την Ανατολή ήταν λινός, ενώ ο χιτώνας ήταν από εγχώριο μαλλί (εικ. 1).

Τα μαλλιά των Ελληνίδων ήταν μακρύα, εκτός αν πενούσαν οπότε τα έκοβαν. Πολύ σπάνια οι Ελληνίδες είχαν ξέπλεκα τα μαλλιά τους. Συνήθως τα έφτιαχναν κοτσίδες ή τραβηγμένα πίσω, ανάλογα με τη συνήθεια της εποχής. Η εικονογραφία δείχνει μια φαρδιά κορδέλλα να κρατάει ένα δίχτυ που τα έπιανε ταχτικά (σάκκος). Τα αγγεία μέσα δίνουν πλήθος από κομμώσεις γυναικών (εικ. 2).

Αλλά ο καλωπισμός των γυναικών δε σταματούσε στο χτένισμα. Αν και πολλοί άντρες δεν ήθελαν οι γυναίκες τους να βάφονται, αν και οι οσαυτικοί ποιητές κοροΐδευαν τις φτιασιδικμένες παρόλα αυτά υπήρχαν γυναίκες που χρησιμοποίησαν καλλυντικά (κρέμες - χρώματα και αρώματα).